

Havaintoja ja kokemuksia matkalta Puolaan ja Tšekkiin toukokuussa 2006

Arkkhiippakunnan seitsemän hengen ryhmä arkkipiispa Jukka Paarman johdolla suuntasi tutustumis- ja yhteydenpitomatkan Puolaan ja Tšekkiin kuluvan vuoden toukokuussa 23.-29. 5. päivinä.

Joukkoamme vastassa oli Krakovassa pastori Ritva Szarek kielokimppu kädessään. Ritva Szarek on asunut yli 15 vuotta Biesko-Bielassa ja hän oli oppaanamme koko matkan ajan. Hänen asiantuntemuksensa, kielitaitonsa ja ystävällinen hymynsä viitoitti tietämme aamusta iltaan.

Ohjelma oli tiivis, 12 tuntia olimme liikkeellä päivittäin. Krakovassa tutustuimme historialliseen keskustaan ja aloitimme kävelyretkemme luterilaisesta Pyhän Martin seurakunnasta kirkkoherra Roman Prackin ottaessa meidät ystävällisesti vastaan. Luterilaisen kirkon viihtyisissä tiloissa vietettiin keskustelutuokio, jonka lomassa kahvipöydässä oli tarjolla ”Paavin leivoksia”, jotka olivat kuuleman mukaan olleet myös nuoren Karol Wojtylan erikoisherkkua.

Krakovan antia täydensi piipahdus juutalaisessa kaupunginosassa, missä dokumenttifilmi ohjasi loppuviikosta lauantaina toteutuneeseen käyntiin Auschwitzin ja Birkenauun keskitysleireissä. Heti ensimmäisen päivän iltana ryhmällemme tarjoutui mahdollisuus tavata Puolassa asuvia nuoria suomalaisia, jotka ovat maassa työn tai perhesuhteiden vuoksi. Helsingin Sanomien kirjeenvaihtaja, toimittaja Pilvikki Kause selosti perusteellisesti Puolan yhteiskunnallista, sosiaalista ja uskonnollista tilannetta ja teki mahdolliseksi ojentautumisen Puolan oloihin varsinkin niille ryhmän jäsenille, jotka olivat ensi kertaa maassa.

Kardinaalin päiväksi voisimme kutsua tiistaita (23.5), sillä tällöin menimme tapaamaan Krakovan kardinaali Stanislaw Dziwisziä. Hän otti meidät vastaan Krakovan piispantalossa, missä lyhyehkön kohtaamisen yhteydessä saimme lahjaksi juuri samalla viikolla Puolassa vierailevan paavi Benedictus XVI muistomitalin häneltä, joka oli toiminut paavi Johannes Paavali II henkilökohtaisena kappalaisena pitkän tovin Roomassa.

Katolinen Puola näyttäytyi erityispiirteinen eteemme paavi Johannes Paavali II synnyinkaupungissa Wadowicessa, missä kävimme nuoren Karol Wojtylan synnyinkodissa, joka toimii nykyisin kotimuseona. Tämän jälkeen pistäydyimme Karol Wojtylan kastekirkossa, joka on omistettu neitsyt Marialle.

Katolisesta Puolasta siirryimme Tšekkiin Cesky Tesíniin Sleesian luterilaisen kirkon Karmel-leirikeskukseen, missä yövyimme perjantaiamuun saakka. Piispa Vladislav Volný otti melkein pä kuin omakseen seurueemme ja iloitsi suuresti ystävänsä arkkipiispa Jukka Paarman näkemisestä.. Piispa Volný johdatteli ryhmämme tutustumaan Sleesian luterilaiseen kirkkoon, jonka nimi on virallisesti ”Augsburgin tunnustuksen Sleesian evankelinen kirkko”. Vinha pyöritys hänen johdollaan alkoi ja päättyi tunnelmalliseen eroamiseen perjantaina. Tällä välin ehdimme vieraila Sleesian kirkon keskeisissä kohteissa., joista mainittakoon seuraavat: Kristillinen peruskoulu Trinecissä, missä saimme käydä keskustelua opettajien sekä koulun johtajan Monika Gúnkován ja tohtori Stanislav Pietakin kanssa.. Trinecin kaupungin edustajana oli paikalla apulaiskaupunginjohtaja tohtori Vera Palkovská, Turun Diakissa lisäoppia saaneet kirkon nuoret toimittajat tekivät TV- raportin käynnistämme.

Návsíssa tutustuimme seurakunnan rakenteilla olevaan kirkkoon kirkkoherra Jan Waclawekin opastuksella ja saimme havainnollisen käsityksen Sleesian kirkon kehityksestä ja ajan tarpeisiin vastaamisesta.

Diakoninen asennoituminen on olennainen osa Sleesian luterilaista kirkkoa.. Perheiden ja aikuisen työväestön asemaan kohdistetaan voimakasta huomiota ja toimitaan myös käytännössä elinolosuhteiden parantamiseksi. Kehitysvammaisille tarkoitettujen hoivakoteja on runsaasti ja tässä mielessä kirkko näyttäneen olevan edelläkävijä jälkimarksilaisessa yhteiskunnassa.. Kiintoisa jakso ohjelmaamme liittyi Karviná:an, missä kirkon varapiispa Jan Cieslar kertoi värikkäästi seurakuntansa työstä. Illalla olimme nuorten rock-konsertissa, mutta desibelit taisivat olla vähän liikaa muutamille meistä!

Helatorstaina osallistuimme Sleesian kirkon diakoniakoulutukseen ja saimme selkeän kuvan kirkon diakonian haasteista. Porin DIAKIN yksikönjohtaja tohtori Kirsi Sirola johdatteli perusteellisessa ja huolellisesti valmistetussa esitelmässään tšekkiläiset diakoniaopiskelijat Suomen kirkon diakonian kenttään ja hän oli näin ollen arkkipiispan ohella ainoa ryhmämme alustajajäsen.

Iltapäivällä kokoonnuimme Tranovicen kirkkoon jumalanpalvelukseen, jonka alttaripalveluksen toimittivat paikallinen kirkkoherra ja piispa Volný. Arkkipiispa Jukka Paarma vertasi saarnassaan taivaaseen astuneen Vapahtajan ja Pyhän Hengen työtä Golf-virtaan. Näkymättömissä ja kuitenkin voimallisena lämmin virta antaa elämää ja saa luomakunnan heräämään ja uskon syttymään ihmissydämeen. Miesten kuoro ja pasuunaorkesteri loivat voimakkaan tunnun Sleesian kirkon tavasta olla Kristuksen todistajana kaivosteollisessa yhteisössä.. Jumalanpalveluksen jälkeen Tranovicen kaupunginjohtaja toimi isäntänä illallisella, missä luotiin uusia yhteyksiä ja elvytettiin aiempia tuttavuuksia.

Sleesian kirkko on tänä vuonna julkaissut uuden painoksen Evankelis-luterilaisen kirkon tunnustuskirjoista KNIHA SVORNOSTI ja tämän matkakertomuksen teologikirjoittajan mukana tšekinkieliset TUNNUSTUSKIRJAT odottavat kielenopiskelua ja lukuvuoroaan!

Perjantaina 26.5. matka jatkui Puolan Cieszyniin, missä ensiksi kirkkoherra Janusz Sikora esitteli valtaisan luterilaisen kirkon, mihin mahtuu tuhatmäärin seurakuntalaisia. Saman tien käväisimme yläasteella ja lukiossa luterilaisen kirkon koulussa, mikä kertoi osaltaan Puolankin luterilaisten elinvoimasta ja myönteisessä asemasta yhteiskunnallisessa kasvatustyössä. Samana päivänä tapasimme Puolan luterilaisen kirkon piispan Pavel Anweilerin ja muuta kirkon johtoa, ja heidän opastuksellaan saimme havainnollisen kuvan Puolan luterilaisten elämästä , johon luonnollisesti pastori Ritva Szarek oli jo lähes viikon ajan viitannut moneen kertaan.. Myös Ritvan puoliso Piotr Szarek kuten hänen isänsä emerituspiispa Jan Szarek olivat erinomaisia ja lähes ”meikäläisiä” opastajia Puolan kirkolliseen ja ekumeeniseen tapahtumiseen.

Syytä on vielä mainita tutustuminen Bielsko-Bialan evankeliseen Vanhainkotiin ”SOAR, joka tarjoaa korkeatasoisen palvelun 25 ikääntyneelle. Rakennus on viime vuosisadan alusta ja 1990-luvulla monien vaiheiden jälkeen se on saatu uudelleen kirkolliseen käyttöön. –Kuva Aapo Kaistista nostokantotuolissa.

Lauantaina vain päivää ennen paavi Benedictus XVI vierailua ehdimme Auschwitzin ja Birkenaun keskitysleirille. Jokainen siellä käynyt jäänee yhtä lailla sanattomaksi kuin me. Synnin seuraukset olivat ja yhä ovat ilmeiset ja kauheat. Herra armahda, Kyrie eleison.

Lisäksi kävimme keväisen kauniissa vuoristomaisemassa sijaitsevassa Pszczynan luterilaisessa kirkossa , joka kutsuu ja kokoaa väkeä runsain määrin jumalanpalvelukseen, kerhoihin, perheiden viikonloppuseminaareihin. Lähes jokainen seutukunnan asukas on yhteydessä kirkkoonsa. Myös suomalaisia evankelistoja on vierailut siellä erilaisten aktioiden merkeissä.

Puola on mäkihyppyn maa! Bielsko-Bielan katolinen pappi oli läsnä Stare Bielskon Johannes Kastajan kirkossa, missä arkkipiispamme piti saarnan lukuisten kuoroesitysten sävyttämässä jumalanpalveluksessa. Piotr ja Ritva Szarekin kotipappilassa jumalanpalveluksen jälkeen keskustelu kahvipöydässä kääntyi mäkihyppyyn.. Katolinen kirkkoherra tiesi, että suomalainen Hannu Lepistö tulee valmentajaksi Puolaan, missä on hyvä kasvupohja jo ennestäänkin mäkihyppylle.

Sunnuntain ohjelmassa oli kävely vuoristossa. Näköalahissi vei ylös vuorille aurinkoisessa säässä , mutta alas käveltiin tuntitolkulla ukkosvesisateessa koko joukko. Ilman salamointia lähes täydellisesti onnistunut matkamme olisi jäänyt jotain vaille. Kärsivällisyyttä koeteltiin ja – ihme ja kumma – hermot pitivät vaikka (pyhä)kengät kuraantuivat ja vaatteet kastuivat läpimäräksi!

On toivottavaa, että arkkiiippakunnan yhteydet Puolaan ja Tšekkiin kehittyisivät ja kasvaisivat edelleen pyhän Kolmiyhteisen Jumalan suomalla tavalla. Silta on rakennettu ja ainakin pitkospuut ja maamerkit ovat löytyneet.

Martti Hirvonen
kirkkoherra
Turun Katariinanseurakunta